

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2014 - 2019

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

2013/0407(COD)

21.1.2015

*****I**

ПРОЕКТОДОКЛАД

относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство
(COM(2013)0821 – C8-0427/2013 – 2013/0407(COD))

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

Докладчик: Натали Гризбек

Легенда на използваните знаци

- * Процедура на консултация
- *** Процедура на одобрение
- ***I Обикновена законодателна процедура (първо четене)
- ***II Обикновена законодателна процедура (второ четене)
- ***III Обикновена законодателна процедура (трето четене)

(Посочената процедура се базира на правното основание, предложено в проекта на акт.)

Изменения към проект на акт

Изменения в две колони, внесени от Парламента

Заличаванията се обозначават с *получер курсив* в лявата колона. Заместванията се обозначават с *получер курсив* в двете колони. Новият текст се обозначава с *получер курсив* в дясната колона.

В първия и втория ред на анетката на всяко изменение се посочва съответната част от текста в разглеждания проект на акт. Ако изменението се отнася до съществуващ акт, който проектът на акт има за цел да измени, анетката съдържа и трети и четвърти ред, където се посочват съответно съществуващият акт и съответната разпоредба от него.

Изменения, внесени от Парламента под формата на консолидиран текст

Новите части от текста се посочват с *получер курсив*. Заличените части от текста се посочват със символа ■ или се зачеркват. Заместванията се обозначават, като се посочва с *получер курсив* новият текст и се заличава или зачерква заместваният текст.

По изключение не се отбелязват измененията с чисто техническо естество, които се нанасят от службите с оглед изготвянето на окончателния текст.

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРОЕКТ НА ЗАКОНОДАТЕЛНА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ .5	
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	39

ПРОЕКТ НА ЗАКОНОДАТЕЛНА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невинност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство
(COM(2013)0821 – C8-0427/2013 – 2013/0407(COD))

(Обикновена законодателна процедура: първо четене)

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението на Комисията до Европейския парламент и до Съвета (COM(2013)0821),
 - като взе предвид член 294, параграф 2 и член 82, параграф 2 от Договора за функционирането на ЕС, съгласно които Комисията е внесла предложението (C8-0427/2013),
 - като взе предвид член 294, параграф 3 от Договора за функционирането на ЕС,
 - като взе предвид член 59 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи и становището на комисията по правни въпроси (A8-0000/2015),
1. приема изложената по-долу позиция на първо четене;
 2. изисква от Комисията да се отнесе до него отново, в случай че възнамерява да внесе съществени промени в своето предложение или да го замени с друг текст;
 3. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията, както и на националните парламенти.

Изменение 1

Предложение за директива
Съображение -1 (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(-1) Член 11, параграф 1 от
Всеобщата декларация за правата на
човека на Организацията на
обединените нации от 1948 г.

прогласява, че всеки човек, който е обвинен в престъпление, има право да бъде считан за невинен до доказване на неговата вина, в съответствие със закона, в публичен процес, по време на който са му били осигурени всички необходими гаранции за неговата защита. Член 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-долу „Хартата“), член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) и член 14 от Международния пакт за граждански и политически права утвърждават правото на справедлив съдебен процес. Член 48, параграф 1 от Хартата гарантира правото на презумпция за невиновност.

Or. fr

Обосновка

Необходимо е да припомни също така, че директивата се основава и върху Хартата на основните права на Европейския съюз и Европейската конвенция за правата на човека.

Изменение 2

Предложение за директива Съображение 1

Текст, предложен от Комисията

(1) Целта на настоящата Директива е да се укрепи правото на справедлив съдебен процес в наказателното производство посредством установяване на минимални правила във връзка с някои аспекти на презумпцията за невиновност и правото на лицата да присъстват на съдебния процес.

Изменение

(1) Целта на настоящата Директива е да се укрепи правото на справедлив съдебен процес в наказателното производство посредством установяване на минимални правила във връзка с някои аспекти на презумпцията за невиновност и правото на лицата да присъстват на съдебния процес, **като се гарантира, че на заподозрените или обвиняемите лица в целия ЕС се**

предоставя общо и достатъчно високо равнище на защита, както и на свързаните с него процесуални гаранции.

Or. fr

Изменение 3

Предложение за директива Съображение 2

Текст, предложен от Комисията

(2) Чрез въвеждането на минимални правила относно защитата на процесуалните права на заподозрените или обвиняемите настоящата Директива следва да засили доверието на държавите членки в системите за наказателно правосъдие на останалите държави членки и по този начин може да спомогне да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения по наказателни дела. ***Такива общи минимални правила следва също да премахнат пречките пред свободното движение на гражданите на територията на държавите членки.***

Изменение

(2) Чрез въвеждането на минимални правила относно защитата на процесуалните права на заподозрените или обвиняемите настоящата Директива следва да засили доверието на държавите членки в системите за наказателно правосъдие на останалите държави членки и по този начин може да спомогне да се улесни взаимното признаване на присъдите и съдебните решения по наказателни дела.

Or. fr

Обосновка

Макар че е възможно директивата да окаже непряко влияние върху свободното движение на хора, нито един елемент в предложението няма подобна цел.

Изменение 4

Предложение за директива Съображение 6

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(6) Настоящата Директива следва да се прилага **единствено спрямо** наказателните производства.

Административните производства, които водят до налагане на санкции, например производства в областта на конкуренцията, търговията, данъците или финансовите услуги, и другите разследвания, провеждани от административните органи във връзка с тези производства, както и гражданските производства не попадат в обхвата на настоящата Директива.

(6) Настоящата директива следва да се прилага **по отношение на** наказателните производства.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с измененията, чрез които се добавят съображения ба и бб.

То се основава на установената съдебна практика по дело Engel (ЕСПК Дело Engel и други/ Нидерландия от 8 юни 1976 г.), следвана както от ЕСПК, така и от Съда на Европейския съюз, който определя „наказателноправната област“ по смисъла на член 6 от Европейската конвенция. Към „наказателноправната област“ спада лишаването от свобода, което може да бъде наложено като репресивна мярка. Следователно наказателноправната област не се ограничава формално до наказателното право и процес, а обхваща по-широка област, и може по-конкретно да включва елементи, които по вътрешното право на държавите членки се отнасят до дисциплинарното производство или до производства, които се развиват пред административни органи и т.н.

Изменение 5

Предложение за директива Съображение 6 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(6 а) С оглед на съдебната практика на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека, гаранциите за справедлив съдебен

*процес се прилагат, когато спорът попада в „наказателноправната област“ в съответствие с определението на Съда. Наказателноправният характер на дадено производство не винаги може да бъде определен, като се отдава значение единствено на квалификацията на това производство по националното право. За да се постигнат целите на Договорите и на настоящата директива и за да се осигури пълното зачитане на основните права, предвидени *inter alia* в Хартата и в ЕКПЧ, при прилагането на директивата е целесъобразно да се има предвид не само формалната квалификация на производството по националното право, но също така и характерът на престъплението и тежестта на наказанието, което може да бъде наложено на засегнатото лице.*

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с изменението на съображение б и изменението, чрез което се добавя съображение бб.

То се основава на установената съдебна практика по дело Engel (ЕСПК Дело Engel и други/ То се основава на установената съдебна практика по дело Engel (ЕСПК Дело Engel и други/ Към „наказателноправната област“ спада лишаването от свобода, което може да бъде наложено като репресивна мярка. Следователно наказателноправната област не се ограничава формално до наказателното право и процес, а обхваща по-широка област, и може по-конкретно да включва елементи, които по вътрешното право на държавите членки се отнасят до дисциплинарното производство или до производства, които се развиват пред административни органи и т.н.

Изменение б

**Предложение за директива
Съображение 6 б (ново)**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(6 б) Следователно целесъобразно е гаранциите, предвидени в настоящата директива, да се прилагат по отношение на всички производства, които могат да включват ограничителни мерки, по-конкретно лишаване от свобода, наложено като репресивна мярка, с изключение на мерките, които поради своя характер, продължителност или начин на изпълнение не биха могли да причинят значителна вреда, както и по отношение на производства, които е възможно да бъдат отразени в свидетелството за съдимост. Във всички тези случаи прилагането на директивата не следва да се възпрепятства от факта, че производството не е било възбудено във връзка с деяния, квалифицирани като престъпления по националното право, не се развива пред наказателен съд или не води до санкции, формално квалифицирани като наказателноправни по националното право.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с изменението на съображение 6 и изменението, чрез което се добавя съображение ба.

То се основава на установената съдебна практика по дело Engel (ЕСПК Дело Engel и други/ То се основава на установената съдебна практика по дело Engel (ЕСПК Дело Engel и други/ Към „наказателноправната област“ спада лишаването от свобода, което може да бъде наложено като репресивна мярка. Следователно наказателноправната област не се ограничава формално до наказателното право и процес, а обхваща по-широка област, и може по-конкретно да включва елементи, които по вътрешното право на държавите членки се отнасят до дисциплинарното производство или до производства, които се развиват пред административни органи

и т.н.

Изменение 7

Предложение за директива Съображение 8 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(8 а) Настоящата директива следва да се прилага и по отношение на юридическите лица, които са заподозрени или обвинени в извършването на престъпление.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с измененията, предложени за съображения 9, 10 и 11.

Приложното поле на директивата следва да взема предвид както юридическите, така и физическите лица. Наказателното преследване срещу юридически лица следва да се води със същия професионализъм, както и срещу физическите лица. Освен това европейското наказателно право вече предвижда отговорност за юридическите лица, както и санкции за тях (например Директива 2011/92/ЕС от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография, или Директива 2013/40/ЕС от 12 август 2013 година относно атаките срещу информационните системи). Ако европейското право предвижда възможност за санкциониране на юридически лица, от съществено значение е да се гарантират техните процесуални права.

Изменение 8

Предложение за директива Съображение 9

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(9) Настоящата Директива отчита различните нужди и нива на закрила на някои аспекти от правото на лицата да

(9) Настоящата директива отчита различните нужди и нива на закрила на някои аспекти от правото на лицата да

се ползват от презумпция за невинност, когато става дума за физически и за юридически лица.

Такава закрила по отношение на физическите лица е отразена в богатата съдебна практика на Европейския съд по правата на човека. Съдът на Европейския съюз е признал обаче, че юридическите лица не се ползват от правата, произтичащи от презумпцията за невинност, по същия начин, както физическите лица.

се ползват от презумпция за невинност, когато става дума за физически и за юридически лица.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с измененията, отнасящи се до съображения 8а ново, 10 и 11.

Приложното поле на директивата следва да взема предвид както юридическите, така и физическите лица. Наказателното преследване срещу юридически лица следва да се води със същия професионализъм, както и срещу физическите лица. Освен това европейското наказателно право вече предвижда отговорност за юридическите лица, както и санкции за тях (например Директива 2011/92/ЕС от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография, или Директива 2013/40/ЕС от 12 август 2013 година относно атаките срещу информационните системи). Ако европейското право предвижда възможност за санкциониране на юридически лица, от съществено значение е да се гарантират техните процесуални права.

Изменение 9

Предложение за директива Съображение 10

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(10) При сегашната степен на развитие на националните законодателства и на съдебната практика на национално равнище и на равнището на Съда на ЕС е прекалено рано за създаване на равнището на

заличава се

Съюза на правна уредба относно правото на юридическите лица да се ползват от презумпцията за невиновност.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с измененията, отнасящи се до съображения 8а ново, 9 и 11.

Приложното поле на директивата следва да взема предвид както юридическите, така и физическите лица. Наказателното преследване срещу юридически лица следва да се води със същия професионализъм, както и срещу физическите лица. Освен това европейското наказателно право вече предвижда отговорност за юридическите лица, както и санкции за тях (например Директива 2011/92/ЕС от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография, или Директива 2013/40/ЕС от 12 август 2013 година относно атаките срещу информационните системи). Ако европейското право предвижда възможност за санкциониране на юридически лица, от съществено значение е да се гарантират техните процесуални права.

Изменение 10

Предложение за директива Съображение 11

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(11) Защитата на правото на юридическите лица да се ползват от презумпцията за невиновност следва да се гарантира от съществуващите нормативни гаранции и от съдебната практика, чиято бъдеща еволюция следва да определи дали да се направи преценка за необходимостта от действия на Съюза.

заличава се

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с измененията, отнасящи се до съображения 8а

ново, 9 и 10.

Приложното поле на директивата следва да взема предвид както юридическите, така и физическите лица. Наказателното преследване срещу юридически лица следва да се води със същия професионализъм, както и срещу физическите лица. Освен това европейското наказателно право вече предвижда отговорност за юридическите лица, както и санкции за тях (например Директива 2011/92/ЕС от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография, или Директива 2013/40/ЕС от 12 август 2013 година относно атаките срещу информационните системи). . Ако европейското право предвижда възможност за санкциониране на юридически лица, от съществено значение е да се гарантират техните процесуални права.

Изменение 11

Предложение за директива Съображение 11 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(11 а) Настоящата директива следва да се прилага по отношение на производствата, образувани от Европейската прокуратура, посочена в член 86, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Or. fr

Изменение 12

Предложение за директива Съображение 11 б (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(11 б) Когато лице, което не е заподозрян или обвиняем, по-конкретно свидетел, придобива качество на заподозрян или обвиняем, правото на това лице на презумпция за невиновност и правото му да не се самоуличава, следва да бъде защитено,

като лицето следва да има право и да запази мълчание, както това се потвърждава от съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. Поради това в настоящата директива изрично се посочват конкретните случаи, при които дадено лице придобива качеството на заподозрян или обвиняем по време на разпит от полицията или от друг правоприлагащ или съдебен орган в рамките на наказателното производство. Когато по време на такъв разпит, лице, което не е заподозрян или обвиняем, придобива качеството на заподозрян или обвиняем, разпитът следва незабавно да се преустанови. Следва обаче да е възможно разпитът да продължи, ако засегнатото лице е било информирано, че е заподозрян или обвиняем и ако е в състояние да упражнява целия обем на правата, предвидени в настоящата директива и другите процесуални права, като правото на адвокат.

Or. fr

Обосновка

Директивата следва да се прилага не само по отношение на лицата, които официално са заподозрени или обвиняеми, но и по отношение на лицата, призовани или разпитани като свидетели, които в хода на разпита могат да придобият качеството на заподозрени. Настоящото изменение е в съответствие със съдебната практика на ЕСПЧ: дело Brusco/ Франция, 14 октомври 2010 г.

Изменение 13

Предложение за директива Съображение 13 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(13 а) За целите на настоящата

директива „публично изявление“ следва да означава всяко официално, неофициално или неформално изявление, което предоставя информация по висящо наказателно производство и чието съдържание се отнася до престъпление.

Or. fr

Обосновка

Член 4 относно защитата на обвиняемите или заподозрените срещу публично позоваване на вината представлява основна разпоредба на директивата. Все пак е необходимо да се уточни съдържанието ѝ и да се предоставят ясни водещи насоки за прилагането на настоящия член, по-конкретно по отношение на смисъла на „публично изявление“.

Изменение 14

Предложение за директива Съображение 13 б (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(13 б) За целите на настоящата директива „публични органи“ следва да се разбира разширително и да означава не само съдебните и полицейските органи, участващи в наказателното производство, но и всеки друг съдебен, полицейски или правоприлагащ орган, както и всеки друг публичен орган, всяко лице, представляващо държавата или публичен орган, всеки служител или представител на публичните органи, както и всяка публична личност.

Or. fr

Обосновка

Член 4 относно защитата на обвиняемите или заподозрените срещу публично

позоваване на вината представлява основна разпоредба на директивата. Все пак е необходимо да се уточни съдържанието ѝ и да се предоставят ясни водещи насоки за прилагането на настоящия член, по-конкретно по отношение на смисъла на „публични органи“.

Става въпрос също така да се припомни установената съдебна практика на ЕСПЧ (дело *Alenet de Ribemont/ Франция* от 10 февруари 1995 г.; дело *Daktaras/Литва* от 10 октомври 2010 г., дело *Butkevicius/ Литва* от 26 март 2002 г.).

Изменение 15

Предложение за директива Съображение 13 в (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(13 в) Предвидената в настоящата директива забрана за публични изявления преди постановяването на окончателна присъда следва да се прилага при всички обстоятелства, включително по отношение на интервюта и съобщения, направени чрез или във връзка с медиите, без да се засяга свободата на печата. Целесъобразно е също така държавите членки да приемат мерки, налагащи забрана за публичните органи да предоставят или разпространяват за медиите информация относно висящи наказателни производства, която е в разрез с презумпцията за невиновност. В този смисъл държавите членки следва също да бъдат насърчавани да приемат етични харти в сътрудничество с медиите.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с изменението на член 4, параграф 2 (ново).

Презумпцията за невиновност редовно се нарушава от медиите и пресата. Тук става въпрос да се гарантира, че държавите членки са предвидили подходящо законодателство за предотвратяване на този вид нарушения и за избягване на разпространяването на информация и документи, които понякога могат да са поверителни, относно наказателните производства от страна на публичните органи, на медиите.

Изменение 16

Предложение за директива Съображение 15

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(15) В някои случаи обаче прехвърлянето на тежестта на доказване върху защитата не следва да е несъвместимо с презумпцията за невиновност, стига да са осигурени определени гаранции: следва да се гарантира, че за фактическите или законовите презумпции са установени разумни граници, които отчитат важността на спора, както и че тези презумпции са оборими, например чрез нови доказателства относно облекчаващи вината или формално обстоятелства.

заличава се

Or. fr

Обосновка

Прехвърлянето на тежестта на доказване в наказателните производства не се допуска. Принципът, съгласно който доказването е в тежест на обвинението следва да се запази.

Изменение 17

Предложение за директива Съображение 16

(16) Правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие **представлява важен аспект** от презумпцията за невинност. **Върху** заподозрените **или** обвиняемите **не следва да се оказва натиск** — когато от тях се иска да направят изявление или да отговорят на въпроси — да представят доказателства или документи или да предоставят информация, които биха могли да доведат до самоуличаване.

(16) Правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие, **и правото на лицата да запазят мълчание представляват основни аспекти** от презумпцията за невинност. **Тези права забраняват на компетентните органи да упражняват принуда или натиск по какъвто и да било начин, по отношение на** заподозрените **и** обвиняемите, когато от тях се иска да направят изявление или да отговорят на въпроси — да представят доказателства или документи или да предоставят информация, които биха могли да доведат до самоуличаване.

Or. fr

Обосновка

Необходимо е допълнително да се подчертае забраната за използване на принуда или натиск срещу заподозрените или обвиняемите. Необходимо е в директивата ясно да бъде посочено, че използването на всякакъв вид физическо или психологическо насилие или заплаха срещу заподозрян или обвиняем е забранено, доколкото то засяга правото на човешко достойнство и на справедлив съдебен процес. Настоящото изменение се основава върху съдебната практика на ЕСПЧ (дело Gäfgen/ Германия 2005, дело El-Masri/ Македония 2012, дело El-Haski/ Белгия, 2012).

Необходимо е също ясно да се уточни, че правото да се запази мълчание не се ограничава до дела, при които обвиняемият е бил подложен на натиск или при които са извършени действия против волята му; съгласно съдебната практика на Съда по делото Allan/OK от 5 ноември 2002 г. това право се засяга и когато органите използват уловки, за да накарат заподозреният, който е избрал да запази мълчание по време на разпита, да направи признания или други уличаващи го изявления, които не са могли да бъдат получени в хода на разпита.

Изменение 18

Предложение за директива Съображение 17

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(17) Всяка принуда, използвана за заставяне на заподозрения или обвиняемия да предостави информация, следва да бъде ограничена. За да се определи дали упражнената принуда е нарушила посочените права, с оглед на всички обстоятелства по делото следва да се вземат под внимание следните елементи: естеството и степеня на упражнената принуда за получаване на доказателствата, тежестта на публичния интерес относно разследването и налагането на наказание за разглежданото престъпление, наличието на релевантни гаранции по производството и начина, по който се използва всеки материал, събран чрез принуда. Независимо от това обаче, степеня на принудата, упражнена спрямо заподозрените или обвиняемите с цел да бъдат заставени да предоставят информация, свързана с обвиненията срещу тях, не следва да унищожават самата същност на правото им да не се самоуличават и на правото да запазят мълчание, дори да са налице основания, свързани със сигурността и обществения ред.

заличава се

Or. fr

Обосновка

Недопустимо е в една директива да се посочва, че органите могат да използват принуда за получаване на информация от заподозрян или обвиняем. Необходимо е в директивата ясно да бъде посочено, че използването на всякакъв вид физическо или психологическо насилие или заплаха срещу заподозрян или обвиняем е забранено,

доколкото то засяга правото на човешко достойнство и на справедлив съдебен процес.

Изменение 19

Предложение за директива Съображение 19 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(19 а) Упражняването на правото да се запази мълчание в никакъв случай не може да се възприема като потвърждаване на факти. Упражняването на правото да се запази мълчание не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия на нито един етап от производството. Освен това не може да се налага санкция на заподозрян или обвиняем, който в хода на разследването откаже да окаже съдействие или да се самоуличи, или се възползва от правото си да запази мълчание.

Or. fr

Обосновка

Става въпрос ясно да се уточни какво на практика означава упражняването на правото да се запази мълчание и фактът, че упражняването на това право не може да се възприема като потвърждаване на факти.

Изменение 20

Предложение за директива Съображение 20 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(20 а) Всяко доказателство, получено в нарушение на установеното в настоящата директива право на лицето да не се самоуличава и да не оказва съдействие или в нарушение на

правото на лицето да запази мълчание, се обявява за недопустимо. Всяко доказателство, получено в нарушение на член 3 от ЕКПЧ относно забраната на изтезанията, е недопустимо. Използването в рамките на наказателното производство, на изявления или доказателства, получени в нарушение на посочените права, автоматично отменя справедливия характер на цялото производство. Посочените принципи са валидни не само когато пострадалият от поведение, противоречащо на член 3 от ЕКПЧ е самият обвиняем, но и когато става въпрос за трето лице.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с изменението на член 10 относно правните средства за защита.

То се основава на Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание от 10 декември 1984 г. и член 15 от нея, който гласи: „всяка държава - страна по конвенцията, осигурява да не се използва като доказателство в което и да е съдебно производство каквото и да е изявление, с изключение на случаите, когато то се използва срещу лице, обвинено в прилагане на изтезания, като доказателство, че такова изявление е било направено“, на Общ коментар № 20 на Комитета по правата на човека на ООН, който гласи, че „е необходимо законът да забрани използването в дадено съдебно производство или да прогласи недопустимостта на изявления и признания, получени чрез изтезание или всякакво друго забранено отнасяне“, както и на съдебната практика на ЕСПЧ (дело на голям състав Gäfgen/ Германия, 2005 г., дело El-Haski/ Белгия, 2012 г. и др.).

Изменение 21

Предложение за директива Съображение 21 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(21 а) Правото на лицата да присъстват на съдебния процес е

основно право. Следователно не се допуска производство в отсъствието на заподозрения или обвиняемия, освен ако заподозреният или обвиняемият изрично и безспорно, след като е бил надлежно информиран, се е отказал от правото си да присъства на процеса срещу него и при условие, че за въпросното лице е осигурено представителство в хода на засягащото го производство. Производство в отсъствието на заподозрения или обвиняемия се допуска единствено, когато за престъплението, за което се отнася производството може да бъде наложена глоба, но никога не се допуска, когато за това престъпление се предвижда присъда лишаване от свобода.

Or. fr

Обосновка

Провеждането на наказателно производство в отсъствието на обвиняемия е в самата си същност нарушение на процесуалните права на обвиняемия. Съдебната практика на ЕСПЧ (дело Sejdović/ Италия от 1 март 2006 г.; дело Стоичков/ България от 24 март 2005 г.) ясно посочва, че личното присъствие на лицето в хода на производството е основно право, гарантирано от член 6, параграф 1 от член 6, параграф 3 на ЕКПЧ. Следователно е необходимо да се ограничат много строго случаите, при които се допуска произнасянето на решение in absentia.

Изменение 22

Предложение за директива Съображение 22

Текст, предложен от Комисията

(22) Правото на обвиняемия да присъства на съдебния процес обаче не е абсолютно. При определени обстоятелства обвиняемият може да се откаже от него изрично **или мълчаливо, но** по недвусмислен начин.

Изменение

(22) Правото на обвиняемия да присъства на съдебния процес обаче не е абсолютно. При определени обстоятелства обвиняемият може да се откаже от него изрично **и** по недвусмислен начин.

Обосновка

Дадено лице не може мълчаливо да се откаже от процеса си.

Провеждането на наказателно производство в отсъствието на обвиняемия е в самата си същност нарушение на процесуалните права на обвиняемия. Съдебната практика на ЕСПЧ (дело Sejdovic/ Италия от 1 март 2006 г.; дело Стоичков/ България от 24 март 2005 г.) ясно посочва, че личното присъствие на лицето в хода на производството е основно право, гарантирано от член 6, параграф 1 от член 6, параграф 3 на ЕКПЧ. Следователно е необходимо да се ограничат много строго случаите, при които се допуска произнасянето на решение in absentia.

Изменение 23**Предложение за директива
Съображение 24**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(24) Настоящата Директива не следва да регламентира формите и методите, включително процесуалните изисквания, използвани за постигането на набелязаните резултати във връзка с правото на лицата да присъстват на съдебния процес срещу тях, като тези форми и методи се уреждат от националното законодателство на държавите членки.

заличава се

Изменение 24**Предложение за директива
Съображение 25**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(25) При разглеждане на въпроса, дали начинът на предоставяне на информацията е достатъчен, за да гарантира уведомяването на лицето за

(25) При разглеждане на въпроса, дали начинът на предоставяне на информацията е достатъчен, за да гарантира уведомяването на лицето за

съдебния процес, *би могло*, когато е уместно, да се обръща особено внимание и на усилията, които заинтересованото лице е положило, за да получи предназначенията за него информация.

съдебния процес, *трябва*, когато е уместно, да се обръща особено внимание, *от една страна, на усилията, които публичните органи са положили, за да информират заинтересованото лице и, от друга страна* – на усилията, които заинтересованото лице е положило, за да получи предназначенията за него информация.

Or. fr

Изменение 25

Предложение за директива Съображение 26

Текст, предложен от Комисията

(26) Принципът на ефективност на правото на Съюза изисква от държавите членки да въведат адекватни и ефективни средства за правна защита в случай на нарушаване на правата, предоставени на физическите лица от правото на Съюза. Ефективното правно средство за защита, достъпно в случай на нарушение на някой от принципите, закрепени в настоящата Директива, следва да има, *доколкото е възможно*, такова действие, което поставя заподозрените или обвиняемите в същото положение, в което биха се намирали, ако не е било извършено нарушение.

Изменение

(26) Принципът на ефективност на правото на Съюза изисква от държавите членки да въведат адекватни и ефективни средства за правна защита в случай на нарушаване на правата, предоставени на физическите лица от правото на Съюза. Ефективното правно средство за защита, достъпно в случай на нарушение на някой от принципите, закрепени в настоящата директива, следва да има такова действие, което поставя заподозрените или обвиняемите в същото положение, в което биха се намирали, ако не е било извършено нарушение.

Or. fr

Изменение 26

Предложение за директива Съображение 26 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(26 а) Държавите членки трябва също така да въведат подходящи механизми за обезщетяване на понесените вреди в случай на нарушаване на право, предоставено чрез настоящата директива.

Or. fr

Изменение 27

Предложение за директива Член 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Настоящата Директива се прилага по отношение на физическите лица, които са заподозрени или обвиняеми по наказателно производство, до окончателното приключване на производството.

Настоящата директива се прилага по отношение на физическите **и юридическите** лица, които са заподозрени или обвиняеми по наказателно производство, **от момента, в който последните придобият качеството на заподозрени или обвиняеми, на всички етапи на производството** до окончателното приключване на производството.

Or. fr

Обосновка

На първо място, настоящето изменение е във връзка с измененията, отнасящи се до съображения 8а ново, 10 и 11.

Европейското наказателно право вече предвижда отговорност за юридическите лица, както и санкции за тях (например Директива 2011/92/ЕС от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография, или Директива 2013/40/ЕС от 12 август 2013 година

относно атаките срещу информационните системи). . Ако европейското право предвижда възможност за санкциониране на юридически лица, от съществено значение е да се гарантират техните процесуални права.

Освен това настоящето изменение подчертава, че правото на презумпция за невинност се прилага от момента, в който лицето придобие качеството на заподозрян или обвиняем и продължава на всички етапи на производството.

Изменение 28

Предложение за директива Член 4 – алинея 1

Текст, предложен от Комисията

Държавите членки **гарантират**, че преди да бъде постановена окончателна осъдителна присъда заподозрените или обвиняемите не могат да се представят като виновни в публични изявления и официални решения на публичните органи.

Изменение

Държавите членки **трябва да вземат всички необходими мерки, така** че преди да бъде постановена окончателна осъдителна присъда заподозрените или обвиняемите не могат да се представят като виновни **или да се създава впечатление, че тези лица са виновни** в публични изявления и официални решения на публичните органи.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение си поставя за цел да укрепи член 4 на предложението за директива относно защитата срещу позоваване на вината и задълженията на държавите членки.

Настоящото изменение също така е в съответствие със съдебната практика на ЕСПК (дело Minelli/Швейцария от 25 март 1983 г.), което установява, че презумпцията за невинност не е зачетена, ако изявление относно дадено лице създава впечатление, че въпросното лице е виновно.

Изменение 29

Предложение за директива Член 4 – алинея 2

Текст, предложен от Комисията

Държавите членки гарантират вземането на подходящи мерки при нарушение на

Изменение

Държавите членки гарантират вземането на подходящи мерки при нарушение на

това изискване.

това изискване *и за това заподозреният или обвиняемият, чието право на презумпция за невиновност е било нарушено, да разполага с достъп до ефективно правно средство на защита.*

Or. fr

Изменение 30

Предложение за директива Член 4 – алинея 2 а и 3 б (нова)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Държавите членки приемат мерки, налагащи забрана на публичните органи да предоставят или разпространяват за медиите информация относно висящи наказателни производства, която е в разрез с принципа на презумпцията за невиновност.

Държавите членки гарантират вземането на подходящи мерки при нарушение на това изискване и за това заподозреният или обвиняемият, чието право на презумпция за невиновност е било нарушено, да разполага с достъп до ефективно правно средство на защита.

Or. fr

Обосновка

Презумпцията за невиновност редовно се нарушава от медиите и пресата. Тук става въпрос да се гарантира, че държавите членки са предвидили подходящо законодателство за предотвратяване на този вид нарушения и за избягване на разпространяването на информация и документи, които понякога могат да са поверителни, относно наказателните производства от страна на публичните органи, на медиите.

Изменение 31

Предложение за директива Член 5 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

1. Държавите членки гарантират, че обвинението носи тежестта на доказване на вината на заподозрените или обвиняемите. Това не засяга евентуалните правомощия на съда, разглеждащ делото по същество, за служебно установяване на факти.

Изменение

1. Държавите членки гарантират, че обвинението носи тежестта на доказване на вината на заподозрените или обвиняемите. Това не засяга евентуалните правомощия на съда, разглеждащ делото по същество, за служебно установяване на факти **и правото на защитата да представя доказателства в съответствие с приложимите национални правила.**

Or. fr

Изменение 32

Предложение за директива Член 5 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

2. Държавите членки гарантират, че за да обоснове изключение от принципа, всяка презумпция, с която тежестта на доказване се прехвърля върху заподозрения или обвиняемия, е достатъчно важна. Тя трябва също така да е оборима.

За оборването на такава презумпция е достатъчно защитата да приведе достатъчно доказателства, които да породят основателно съмнение относно вината на заподозрения или обвиняемия.

Изменение

заличава се

Or. fr

Обосновка

Прехвърлянето на тежестта на доказване в наказателните производства не се

допуска. Принципът, съгласно който доказателството е в тежест на обвинението следва да се запази.

Изменение 33

Предложение за директива Член 5 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията

3. Държавите членки гарантират, че когато съдът, разглеждащ делото по същество, извършва преценка относно вината на заподозрения или обвиняемия и има **основателно** съмнение относно неговата вина, въпросното лице трябва да бъде оправдано.

Изменение

3. Държавите членки гарантират, че **при съмнение се решава винаги в полза на заподозрения или обвиняемия в рамките на наказателно производство и че** когато съдът, разглеждащ делото по същество, извършва преценка относно вината на заподозрения или обвиняемия и има съмнение относно неговата вина, въпросното лице трябва да бъде оправдано.

Or. fr

Обосновка

*Ако е налице съмнение относно вината на заподозрения или обвиняемия, това съмнение следва да е в негова полза, което означава, че последният следва да бъде оправдан с мотив, че е налице съмнение, съгласно юридическия принцип *in dubio pro reo*.*

Освен това терминът „основателно съмнение“ следва да се заличи.

Изменение 34

Предложение за директива Член 6 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2 а. Упражняването на правото на лицата да не се самоуличават или на правото да не оказват съдействие в никакъв случай не е равнозначно на потвърждаване на факти.

Обосновка

Необходимо е да се подчертае, че упражняването на правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие, и упражняването на правото на лицата да запазят мълчание, в никакъв случай не означава потвърждаване на факти.

Изменение 35

Предложение за директива Член 6 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията

3. Упражняването на правото на лицата да не се самоуличават или на правото да не оказват съдействие не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в последващ етап от производството ***и не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти.***

Изменение

3. Упражняването на правото на лицата да не се самоуличават или на правото да не оказват съдействие не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в последващ етап от производството.

Държавите членки могат обаче, когато вземат решение относно конкретното наказание, което да бъде наложено, да вземат предвид дали заподозреният или обвиняемият оказва съдействие.

Or. fr

Обосновка

Изразът „не представлява потвърждаване на факти“ е заличен, тъй като е включен в нов член 6, параграф 2а (нов).

Втората част на изречението има за цел да отчете ситуации, при които заподозрян или обвиняем оказва съдействие в рамките на наказателното производство. В такъв случай съдебният орган може да вземе това предвид, когато се произнася относно наказанието, което следва да се наложи на въпросното лице.

Изменение 36

Предложение за директива Член 6 – параграф 4

Текст, предложен от Комисията

Изменение

4. Всички доказателства, събрани в нарушение на настоящия член, са недопустими, освен ако използването им не би накърнило като цяло справедливото провеждане на производството.

заличава се

Or. fr

Обосновка

Настоящият параграф е заличен, тъй като е включен в член 10 относно правните средства за защита.

То се основава на Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание от 10 декември 1984 г. и член 15 от нея, който гласи: „всяка държава - страна по конвенцията, осигурява да не се използва като доказателство в което и да е съдебно производство каквото и да е изявление, с изключение на случаите, когато то се използва срещу лице, обвинено в прилагане на изтезания, като доказателство, че такова изявление е било направено“, на Общ коментар № 20 на Комитета по правата на човека на ООН, който гласи, че „е необходимо законът да забрани използването в дадено съдебно производство или да прогласи недопустимостта на изявления и признания, получени чрез изтежание или всякакво друго забранено отношение“, както и на съдебната практика на ЕСПЧ (дело на голям състав Gäfgen/ Германия, 2005 г., дело El-Haski/ Белгия, 2012 г. и др.).

Изменение 37

Предложение за директива Член 7 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2 а. Упражняването на правото да се запази мълчание в никакъв случай не означава потвърждаване на факти.

Or. fr

Обосновка

Необходимо е да се подчертае, че упражняването на правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие, и упражняването на правото на лицата да запазят мълчание, в никакъв случай не означава потвърждаване на факти.

Изменение 38

**Предложение за директива
Член 7 – параграф 3**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

3. Упражняването на правото да се запази мълчание не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в последващ етап от производството *и не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти.*

3. Упражняването на правото да се запази мълчание не може да бъде използвано срещу заподозрения или обвиняемия в последващ етап от производството.

Or. fr

Обосновка

Изразът „не може да се приема, че представлява потвърждаване на факти“ е заличен, защото се съдържа в нов член 7, параграф 2 а (нов).

Изменение 39

**Предложение за директива
Член 7 – параграф 4**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

4. Всички доказателства, събрани в нарушение на настоящия член, са недопустими, освен ако използването им не би накърнило като цяло справедливото провеждане на производството.

заличава се

Or. fr

Обосновка

Настоящият параграф е заличен, тъй като е включен в член 10 относно правните средства за защита.

То се основава на Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание от 10 декември 1984 г. и член 15 от нея, който гласи: „всяка държава - страна по конвенцията, осигурява да не се използва като доказателство в което и да е съдебно производство каквото и да е изявление, с изключение на случаите, когато то се използва срещу лице, обвинено в прилагане на изтезания, като доказателство, че такова изявление е било направено“, на Общ коментар №20 на Комитета по правата на човека на ООН, който гласи, че „е необходимо законът да забрани използването в дадено съдебно производство или да прогласи недопустимостта на изявления и признания, получени чрез изтезание или всякакво друго забранено отнасяне“, както и на съдебната практика на ЕСПЧ (дело на голям състав Gäfgen/ Германия, 2005 г., дело El-Haski/ Белгия, 2012 г. и др.).

Изменение 40

Предложение за директива Член 8 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2. Държавите членки могат да предвидят възможност съдът, разглеждащ делото по същество, да постанови решение относно вината в отсъствието на заподозрения или обвиняемия, при условие, че заподозреният или обвиняемият:

а) своевременно:

i) е бил лично призован, при което е бил уведомен за насрочените дата и място за провеждане на съдебния процес, **или фактически е получил официална информация за насрочените дата и място за съдебния процес чрез други средства, така че е установено безспорно, че е бил осведомен за насрочения процес;**

и

ii) е бил уведомен за възможността да се постанови решение, ако той/тя не се яви на съдебния процес;

2. Държавите членки могат да предвидят възможност съдът, разглеждащ делото по същество, да постанови решение относно вината в отсъствието на заподозрения или обвиняемия, при условие, че заподозреният или обвиняемият:

а) своевременно:

i) е бил лично призован, при което е бил **ясно и безспорно** уведомен за насрочените дата и място за провеждане на съдебния процес

и

ii) е бил уведомен за възможността да се постанови решение, ако той/тя не се яви на съдебния процес;

или

б) след като е знаел за насрочения съдебен процес, е упълномощил адвокат, назначен от самия него или от държавата, който да го защитава на съдебния процес, и действително е бил защитаван от адвоката по време на процеса.

и

б) след като е знаел за насрочения съдебен процес, е упълномощил адвокат, назначен от самия него или от държавата, който да го защитава на съдебния процес, и действително е бил защитаван от адвоката по време на процеса.

Or. fr

Обосновка

Провеждането на наказателно производство в отсъствието на обвиняемия е в самата си същност нарушение на процесуалните права на обвиняемия. Съдебната практика на ЕСПЧ ясно посочва, че личното присъствие на лицето в хода на производството е основно право, гарантирано от член 6, параграф 1 от член 6, параграф 3 на ЕКПЧ. Следователно е необходимо да се ограничат много строго случаите, при които се допуска произнасянето на решение in absentia.

Изменение 41

Предложение за директива Член 8 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2 а. Държавите членки могат да предвидят възможност компетентният съд да се произнесе относно вината при отсъствието на заподозрения или обвиняемия единствено, когато за престъплението, за което се отнася производството може да бъде наложена глоба, но никога не се допуска, когато за това престъпление се предвижда присъда лишаване от свобода.

Or. fr

Обосновка

Провеждането на наказателно производство в отсъствието на обвиняемия е в самата си същност нарушение на процесуалните права на обвиняемия. Съдебната практика на ЕСПЧ (дело *Sejdović/ Италия* от 1 март 2006 г.; дело *Стоичков/ България* от 24 март 2005 г.) ясно посочва, че личното присъствие на лицето в хода на производството е основно право, гарантирано от член 6, параграф 1 от член 6, параграф 3 на ЕКПЧ. Следователно е необходимо да се ограничат много строго случаите, при които се допуска произнасянето на решение *in absentia*.

Изменение 42

Предложение за директива Член 9 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Член 9а

Уязвими лица

Държавите членки гарантират, че при прилагането на настоящата директива, се отчитат специалните потребности на уязвимите лица, когато последните придобият качеството на заподозрени или обвиняеми.

Or. fr

Обосновка

Настоящата разпоредба, която има за цел да осигури защита за уязвимите лица при прилагането на настоящата директива, е необходима. Тя впрочем фигурира в няколко други директиви от пътната карта за процесуалните права.

Изменение 43

Предложение за директива Член 10 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2 а. Всички доказателства, събрани в нарушение на членове 6 и 7, са

недопустими.

Or. fr

Обосновка

Настоящото изменение е във връзка с измененията, предложени за член 6, параграф 4 и за член 7, параграф 4. То се основава на Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание от 10 декември 1984 г. и член 15 от нея, който гласи: „всяка държава - страна по конвенцията, осигурява да не се използва като доказателство в което и да е съдебно производство каквото и да е изявление, с изключение на случаите, когато то се използва срещу лице, обвинено в прилагане на изтезания, като доказателство, че такова изявление е било направено“, на Общ коментар №20 на Комитета по правата на човека на ООН, който гласи, че „е необходимо законът да забрани използването в дадено съдебно производство или да прогласи недопустимостта на изявления и признания, получени чрез изтезание или всякакво друго забранено отнасяне“, както и на съдебната практика на ЕСПЧ (дело на голям състав Gäfgen/ Германия, 2005 г., дело El-Haski/ Белгия, 2012 г. и др.).

Изменение 44

Предложение за директива

Член 11 а (нов)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

Член 11 а

Доклад

Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета, най-късно до ... [2 години след срока за транспониране], доклад за оценка на степента, в която държавите членки са приели необходимите разпоредби за постигане на съответствие с настоящата директива.

Or. fr

Обосновка

В другите директиви от пътната карта за процесуалните права присъства задължението за Европейската комисия да представи доклад.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Докладчикът приветства представянето от Комисията на „Окончателен пакет относно процесуалните права“, който съдържа три предложения за директиви след приемането на първите три инструменти от пътна карта за укрепване на процесуалните права на Европейския съюз¹. Тези три директиви ще позволят да се завърши действащата европейска правна уредба в областта на правата на защита на заподозрените, обвиняемите или преследваните по наказателни производства в целия Европейски съюз: става въпрос за основополагащи инструменти за гарантирането на справедлив съдебен процес в Европейския съюз и пълното зачитане на правото на защита, гарантирано в Договорите на ЕС, Хартата на основните права на ЕС и Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ).

Следователно докладчикът приветства предложението на Европейската комисия за директива *относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство*. Презумпцията за невиновност е основно право и основен принцип, който позволява да се избегне произвола и всяка злоупотреба в хода на дадено наказателно производство, както и принцип, залегнал в основата на правото на справедлив процес съгласно член 6 от Европейската конвенция за правата на човека, член 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз, както и в Международния пакт за граждански и политически права и Всеобщата декларация за правата на човека. Настоящото предложение за директива е от особено значение, тъй като понастоящем установяваме, че в много държави членки на ЕС защитата на правата на заподозрените и обвиняемите е занижена и принципът на презумпцията за невиновност е накърнен.

Въпреки това, докладчикът е на мнение, че Комисията е възприела минималистичен подход и поставя под въпрос липсата на амбиция на първоначалното предложение, което създава опасност от хармонизиране на националните разпоредби „по посока на най-ниския общ знаменател“. Освен това, някои разпоредби от първоначалното предложение са спорни, дори неприемливи, като например съображение 17, в което се споменава възможността публичните органи да си служат с принуда. Следователно докладчикът би желал да предложи редица изменения към първоначалното предложение, които са насочени в своята цялост към общата цел за повишаване на защитата на заподозрените и обвиняемите в Европа.

Първото изменение най-напред подчертава необходимостта от подчертаване на позоваването на Европейската конвенция за правата на човека, Хартата на основните права на ЕС, Международния пакт за граждански и политически права и Всеобщата декларация за правата на човека.

Втори набор от изменения има за цел да изясни обхвата на директивата: приложното ѝ поле по отношение на лицата (директивата следва да се прилага спрямо юридическите

¹ Резолюция на Съвета от 30 ноември 2009 г. година относно пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство (2009/C 295/01).

лица, тъй като наказателното преследване срещу юридически лица следва да се третира със същия професионализъм като това срещу физическите лица; както и по отношение на лицата, призовани или разпитани като свидетели, които са или биха могли да придобият качеството на заподозрени в хода на разпита), нейния времеви обхват (директивата следва да се прилага от момента, в който лицето придобие качеството на заподозрян или обвиняем, на всички етапи на производството до окончателното му приключване) и нейното материално приложно поле (директива следва да се прилага, когато спорът се отнася до „наказателноправната област“, както е определено от ЕКПЧ).

На следващо място, член 4 от предложението за директива представлява основна разпоредба за защита на заподозрените или обвиняемите срещу преждевременно установяване на вина. Обаче ограничителната редакция на посочения член не дава достатъчно указания относно прилагането на този вид защита. Предложените от докладчика изменения имат за цел уточняване на съдържанието на посочения член, както и на лицата и на органите, спрямо които той прилага посочената забрана за публично позоваване на вината преди постановяване на осъдителна присъда. Освен това, презумпцията за невиновност се нарушава редовно от страна на медиите и пресата. Необходимо е да се гарантира, че държавите членки разполагат с подходящо законодателство за предотвратяване на такива нарушения.

Принципът, че доказването е в тежест на обвинението и че всяко евентуално съмнение относно вината следва да е в полза на прилагането на принципа *in dubio pro reo*, заложен в член 5, е от основно значение за гарантиране на правото на справедлив съдебен процес. Поради това докладчикът счита, че включването в член 5, параграф 2 на действителен принцип на прехвърляне на тежестта на доказване в постановителната част от законодателния текст, е опасно.

Правото на лицата да запазят мълчание, правото им да не се самоуличават и да не оказват съдействие, както е посочено в членове 6 и 7 от предложението за директива, също са ключови елементи от презумпцията за невиновност. Важно е да се уточни, че правото да се запази мълчание не се състои в съобщаването на това, че отказът да се говори не съставлява престъпление, а че се съдържа във факта, че въз основа на мълчанието съдията по делото не може да състави никакво заключение, когато се произнася по вината на дадено лице. Докладчикът приветства параграф 6, алинея 4 и параграф 7, алинея 4, които установяват правилото за недопустимост на доказателства, събрани в нарушение на тези членове. Този принцип следва да бъде запазен и засилен. Всички доказателства, събрани в нарушение на правото на лицата да не се самоуличават и да не оказват съдействие, установени в член 6 или в нарушение на правото да се запази мълчание, установено в член 7 от настоящата директива, следва да бъдат недопустими. Тъй като използването в рамките на наказателното производство на показания или доказателства, получени в нарушение на посочените права, автоматично лишава от справедливост производството в неговата цялост.

Накрая, правото на лицата да присъстват на съдебния процес е съществен елемент от презумпцията за невиновност, който към момента се защитава от европейското законодателство единствено в рамките на европейската заповед за арест и рамковото решение за изпълнение на наказателни решения, постановени *in absentia*.

Предложението за директива предлага възможност да се подобри защитата, предоставяна от този инструмент, както и да се гарантира, че всички обвиняеми или заподозрени, привлечени към наказателни производства, се ползват от нея. Член 8, параграф 2 по отношение на случаите, в които се допуска производство *in absentia*, следва да бъде максимално ограничено.